

WORKSHOP Natuur in de zorg: Vrijwilligerswerking in park Vordenstein

Vordenstein: oase van rust in de Antwerpse rand

- ▶ Vordenstein is een oud kasteelpark in Schoten (110 ha)
- ▶ Oase van rust
- ▶ Omvat ook een oranjerietuin van 2 ha
  - Deel moestuin met aandacht voor vergeten groenten
  - Dahliatuin
  - Toontuinen
  - Tentoonstellingstuin
  - Insectenheuvel
  - Vijvertuin

Toonbeeld van Harmonisch Park en Groenbeheer

- ▶ Beheerplan Harmonisch park en groenbeheer:
  - Het beheer van een park is een evenwichtsoefening waarbij zowel aandacht moet gaan naar de wensen van de bezoeker als naar de nodige zorg voor de natuur en het milieu
  - Aandacht voor:
    - × Natuur en biodiversiteit
    - × Milieu: volledig pesticidenvrij beheer, waterrecuperatie,...
    - × Mens: aandacht voor bezoeker

Van vriendenkring naar vrijwilligers

- ▶ 2001: opstart Vriendenkring Vrienden van Vordenstein
  - participatief traject bij uitstippelen beheer en opmaak beheerplan.
  - Zoeken naar contact tussen bezoekers, omwonenden en beheerders.
- ▶ Gaandeweg: expliciete vraag van 'vrienden' om dit te bestendigen:
  - Continue wisselwerking
  - Effectieve hulp bij het beheer
  - Open groep: iedereen welkom
- ▶ 2015: doorstart 'omwille van uitzonderlijke omstandigheden'.

Vlaanderen
is natuur

Vordenstein nu

- ▶ Groep actieve vrijwilligers sterk uitgegroeid:
  - Pool van 100-tal, groep van 40-tal actieve
  - Dagelijks vrijwilligers aanwezig: COVID-periode 10-tal
- ▶ Wordt aangevuld met andere doelgroepen:
  - Samenwerking ZNA (verslavingsproblematiek): maatwerk
  - EMINO: integratie in eigen ploeg
  - KOCA/leerexpert: praktijklessen
  - Integratietrajecten
  - Stagiairs
- ▶ Jaarlijks meer dan 10.000 uren vrijwilligerswerk!

Evolutie Vordenstein als proeftuin

- ▶ Eerst: strak ontwerp en hulp bij beheer
- ▶ Later: ruimte voor meer dynamiek
  - Meer betrokkenheid
  - Meer gevoel van eigenaarschap
- ▶ Uitgegroeid tot heel divers pakket aan taken:
  - Werk waar we nooit toe kwamen
  - speelgroen (wilgentunnels,...)
  - 'super-de-luxe-bijen-hotel'
  - Onbeheer(s)bare insectenheuvel
  - Belevingselementen
  - ...
- ▶ Dirk werd deels vrijgesteld als coördinator vrijwilligerswerking

Werkplekieren

Bijenhotel ****

Dahlia collectie

Opkweek eigen plantsoen

Wilgenkoepel en insectenheuvel

Vlaanderen
is natuur

Succesfactoren

- ▶ Absolute nood aan sterke lokale trekker(s) met juist profiel
  - Sterk engagement
  - Hoge mate aan vrijwilligheid
- ▶ Draagvlak binnen de organisatie
  - Nood aan erkenning
  - “Eenzaamheid van de voortrekker”
- ▶ Ondersteuning
  - Belang van logistiek
  - Keep it simple (look administratief)
- ▶ Draagvlak bij andere betrokken beheerders:
  - Eigen arbeidersploeg: moet zichzelf soms heruitvinden
  - Andere betrokkenen: loslaten en flexibel zijn

Een tien voor sfeer en gezelligheid

Vlaanderen
is natuur

Gevolgen van de werking

▶ Diversiteit aan mensen

- Initieel eerder klassieke groep vrijwilligers (jong)gepensioneerd,...
- Door samenwerking met andere initiatieven ontstaan zeer diverse samenwerkingen, interacties, wederzijds respect,...
- Vb jongens met ASS onder de vleugels van vrijwilligers

▶ Vrijwilligerswerk en samenwerking

- Vormt mee de ziel van Vordenstein. Is mee verworden tot één van de doelen op zich, niet louter een middel voor beheer.

Copy paste?

- ▶ Vordenstein is uniek
- ▶ Maar veel plekken zijn uniek
  - Op veel plaatsen is iets mogelijk
  - Bv samenwerking met de Okkernoot in park Groenenberg
- ▶ De uitdaging: twee diverse werelden verbinden: zorg en natuur
  - Vinden mekaar moeilijk
  - Blijft vaak bij decor

Copy paste?

- ▶ Vordenstein is uniek
- ▶ Maar veel plekken zijn uniek
  - Op veel plaatsen is iets mogelijk
  - Bv samenwerking met de Okkernoot in park Groenenberg
- ▶ De uitdaging: twee diverse werelden verbinden: zorg en natuur
  - Vinden mekaar moeilijk
  - Blijft vaak bij decor

“Natuurzorgplek”

“Natuurzorgers”

Green flag award

